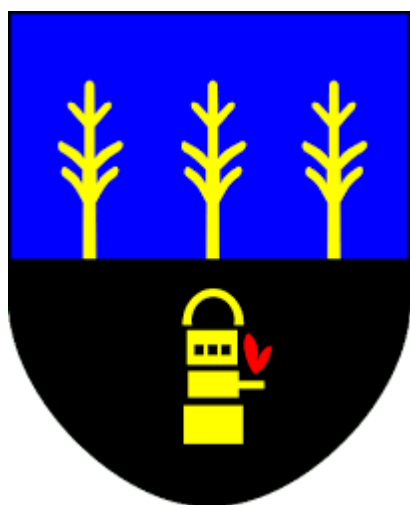

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Konopiska

Konopiska, lipiec 2025 r.

Wykonawca: Grant Thornton Frąckowiak Prosta spółka akcyjna

ul. Głowackiego 20

87-100 Toruń

T +48 56 657 55 91

F +48 56 475 45 47

www.GrantThornton.pl

Data: lipiec 2025 r.

Spis treści

WPROWADZENIE	5
ROZDZIAŁ I. METODOLOGIA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO GMINY KONOPISKA	6
I.1. OPIS METODOLOGII	6
I.2. WYZNACZENIE JEDNOSTEK DELIMITACYJNYCH	7
ROZDZIAŁ II. OBSZAR ZDEGRADOWANY GMINY KONOPISKA.....	15
II.1 ANALIZA WSKAŹNIKOWA W SFERZE SPOŁECZNEJ.....	15
II.1.1 Wskaźnik nr 1 – reprezentujący sferę społeczną: „Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze”	16
II.1.2. Wskaźnik nr 2 – reprezentujący sferę społeczną: „Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze”	17
II.1.3. Wskaźnik nr 3 – reprezentujący sferę społeczną: „Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze”	18
II.2. ANALIZA POD KĄTEM WYSTĘPOWANIA PRZESTRZENI ZDEGRADOWANEJ	21
II.3. PODSUMOWANIE.....	27
IV. OBSZAR REWITALIZACJI GMINY KONOPISKA	29
IV.1. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ ORAZ CHARAKTERYSTYKA OBSZARU GMINY KONOPISKA OBJĘTEGO REWITALIZACJĄ.....	30

Spis map

Mapa 1. Podział Gminy Konopiska na obręby ewidencyjne	9
Mapa 2. Obszar zdegradowany w Gminie Konopiska	28
Mapa 3. Obszar rewitalizacji – Konopiska.....	31

Spis tabel

Tabela 1. Obręby ewidencyjne w Gminie Konopiska	10
Tabela 2. Wskaźniki ze sfery społecznej wybrane do delimitacji	15
Tabela 3. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	16
Tabela 4. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	17
Tabela 5. Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze ...	18
Tabela 6. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej na obszarze jednostek zlokalizowanych w północnej części Gminy Konopiska	19

Tabela 7. Obszar zdegradowany Gminy Konopiska	27
Tabela 8. Powierzchnia i ludność obszaru Gminy Konopiska objętego rewitalizacją	30

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Lokalizacja przestrzeni zdegradowanej na terenie Gminy Konopiska	21
Zdjęcie 2. Lokalizacja przestrzeni zdegradowanej na terenie Gminy Konopiska	22
Zdjęcie 3. Stan przestrzeni zdegradowanej na terenie Gminy Konopiska	23
Zdjęcie 4. Stan przestrzeni zdegradowanej na terenie Gminy Konopiska	24
Zdjęcie 5. Stan przestrzeni zdegradowanej na terenie Gminy Konopiska	25
Zdjęcie 6. Stan przestrzeni zdegradowanej na terenie Gminy Konopiska	26

Wprowadzenie

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. W przypadku, gdy gmina zamierza realizować zadania własne, związane z przygotowaniem, koordynowaniem i tworzeniem warunków do prowadzenia rewitalizacji, Rada Gminy wyznacza, w drodze uchwały, z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

W celu opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji prowadzi się analizy, w których wykorzystuje się obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Rozdział I. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego Gminy Konopiska

I.1. Opis metodologii

Obszarem zdegradowanym w gminie jest ten obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz w sferze gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej). Skalę tych negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do wartości dla całej gminy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic.

Podstawę prawną do opracowania niniejszej diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (OZ) i obszaru rewitalizacji (OR) stanowi ustawa o rewitalizacji z 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 278.).

Proces delimitacji obszarów zdegradowanych w Gminie Konopiska oparto na kompleksowej analizie przestrzennej i wskaźnikowej, która umożliwiła precyzyjne i obiektywne wyznaczenie obszarów charakteryzujących się kumulacją niekorzystnych zjawisk rozwojowych. Celem tej analizy było zidentyfikowanie terytoriów, gdzie współwystępowanie problemów społecznych, gospodarczych oraz infrastrukturalnych przekracza średni poziom obserwowany na tle całej gminy, a tym samym uzasadnia podjęcie działań rewitalizacyjnych.

W analizie przyjęto wielowymiarowy zestaw wskaźników diagnostycznych, dobranych w taki sposób, aby w pełni oddać sytuację społeczno-gospodarczą w poszczególnych jednostkach przestrzennych. Uwzględniono następujące obszary problemowe:

- Struktura demograficzna – oceniana poprzez:
 - wskaźnik starzenia demograficznego, rozumiany jako stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym, co obrazuje potencjalne obciążenie demograficzne.
- Sytuacja na rynku pracy – analizowana poprzez:
 - wskaźnik długotrwałego bezrobocia, czyli stosunek osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy do ogółu ludności w wieku produkcyjnym.
- Skala problemów wychowawczych i przestępczości – określana poprzez:

- o liczbę interwencji służb porządkowych (policji, straży) związanych z zakłócaniem ładu i porządku publicznego w przeliczeniu na liczbę gospodarstw domowych.

Wskaźniki te zostały zestawione w odniesieniu do szczegółowych jednostek delimitacyjnych, tj. obrębów ewidencyjnych. Dla każdego obrębu ewidencyjnego (dalej –jednostki delimitacyjnej) wyliczono wartości wskaźników, które następnie porównano do średnich dla całej gminy w celu identyfikacji obszarów o relatywnie gorszej sytuacji.

Wartości wskaźników poddano normalizacji, co umożliwiło porównywanie jednostek między sobą, niezależnie od różnic w wielkości populacji czy powierzchni. Dla każdego wskaźnika określono progi ostrzegawcze, powyżej których uznawano, że dana jednostka wykazuje symptomy kryzysu w danej sferze (np. udział bezrobotnych przekraczający średnią dla gminy o określony procent).

W kolejnym kroku, na podstawie liczby i skali przekroczeń progów ostrzegawczych w poszczególnych jednostkach, oceniano stopień kumulacji problemów i wyznaczano obszary zdegradowane.

W ramach przeprowadzonej delimitacji zrezygnowano z wykorzystania odrębnego wskaźnika infrastrukturalnego, zastępując go podejściem opartym na kwalifikacji przestrzeni jako zdegradowanej. Jako przestrzeń zdegradowaną rozumie się nieużytkowane tereny i obiekty, na których realizowano działalności: przemysłowe, wojskowe, eksploatację kopalni, transportowe, rolnicze, infrastruktury komunalnej (związanej z gospodarką wodno-ściekową, odpadami, zaopatrzeniem w energię). Do kategorii przestrzeni zdegradowanych możliwe jest także zaliczenie terenów i obiektów, które pierwotnie pełniły innego rodzaju funkcje (np. usługowe, handlowe, mieszkaniowe, magazynowo-składowe) i nie są obecnie wykorzystywane w tym celu, jeśli możliwa jest ich adaptacja na cele rozwoju społecznego lub gospodarczego. Ze względu na uwarunkowania przestrzenne i funkcjonalne gminy szczególną uwagę zwrócono na zdegradowane obiekty użyteczności publicznej, mogące stanowić istotny element lokalnej struktury osadniczej i przestrzeni publicznej.

Wyznaczony finalnie obszar zdegradowany spełnia zatem zarówno kryteria społeczne – poprzez kumulację negatywnych zjawisk potwierdzoną analizą wskaźnikową – jak i kryterium przestrzenne, poprzez identyfikację zdegradowanej struktury przestrzennej o potencjale rewitalizacyjnym.

I.2. Wyznaczenie jednostek delimitacyjnych

Gmina Konopiska położona jest w południowej części województwa śląskiego, w południowo-zachodnim fragmencie powiatu częstochowskiego, obejmując około 5,14% jego powierzchni. Graniczy z miastem Częstochowa, zlokalizowanym w odległości ok. 10 km od centrum gminy, a także z gminami: Blachownia, Boronów, Herby, Poczesna, Starcza i Woźniki.

Na obszarze gminy przebiegają istotne szlaki komunikacyjne o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, w tym trasy: Częstochowa – Tarnowskie Góry – Gliwice, Częstochowa – Koszęcin oraz Kamienica Polska – Blachownia. Gmina przecinana jest także przez autostradę A1 (Autostrada Bursztynowa), która wraz z węzłem autostradowym stanowi ważne połączenie komunikacyjne na kierunku północ-południe, łączące Polskę z Republiką Czeską. Układ ten zapewnia dogodną dostępność transportową oraz integrację z otoczeniem funkcjonalnym.

Powierzchnia gminy wynosi 78,65 km². Struktura użytkowania terenu przedstawia się następująco: użytki rolne stanowią 59% ogólnej powierzchni, lasy i grunty leśne – 29%, tereny zabudowane i zurbanizowane – 8%, grunty komunikacyjne – 3%, natomiast wody powierzchniowe – 1%. Zróżnicowana struktura przestrzenna gminy stwarza z jednej strony warunki dla kontynuacji funkcji rolniczej i leśnej, z drugiej zaś – potencjał dla kształtowania nowych kierunków rozwoju przestrzennego i gospodarczego, w tym także w obszarze rewitalizacji.

W oparciu o powiązania funkcjonalno-przestrzenne wewnątrz gminy oraz zgodnie z zasadami wyznaczania obrębów ewidencyjnych dla gmin wiejskich, Gmina Konopiska została podzielona na następujące obręby ewidencyjne:

- Aleksandria Pierwsza (1971,56 ha),
- Aleksandria Druga (1076,06 ha),
- Kopalnia (101,63 ha),
- Konopiska (1222,14 ha),
- Korzonek (245,14 ha),
- Jamki (596,12 ha),
- Łaziec (297,40 ha),
- Hutki (921,60 ha),
- Rększowice (810,54 ha),
- Wąsosz (374,20 ha),
- Walaszczyki (46,70 ha),
- Wygoda (202,80 ha).

Mapa 1. Podział Gminy Konopiska na obręby ewidencyjne

Gmina Konopiska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OpenStreetMap ©dostępnych na licencji ODbL.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OpenStreetMap ©, dostępnych na licencji ODbL.

Tabela 1. Obręby ewidencyjne w Gminie Konopiska

Lp.	Obręb ewidencyjny	Liczba mieszkańców	Opis
1.	Aleksandria Pierwsza	1505	Obejmuje wieś Aleksandria Pierwsza.
2.	Aleksandria Druga	1137	Obejmuje wieś Aleksandria Druga.
3.	Kopalnia	533	Obejmuje wieś Kopalnia.
4.	Konopiska	2884	Obejmuje wieś Konopiska.
5.	Korzonek	561	Obejmuje wsie Korzonek oraz Leśniaki.
6.	Jamki	656	Obejmuje wsie Jamki oraz Kowale.
7.	Łaziec	396	Obejmuje wieś Łaziec.
8.	Hutki	931	Obejmuje wieś Hutki.
9.	Rększowice	925	Obejmuje wieś Rększowice.
10.	Wąsosz	509	Obejmuje wieś Wąsosz.
11.	Walaszczyki	113	Obejmuje wieś Walaszczyki.
12.	Wygoda	518	Obejmuje wsie Wygoda oraz Kijas.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Konopiska z 2024 r.

Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę każdego z obrębów:

- **Aleksandria Pierwsza** – sołectwo zajmujące powierzchnię 1971,56 ha i liczące 1505 mieszkańców. Usytuowane jest w otulinie Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”, z dogodnym dostępem do drogi wojewódzkiej nr 904. Sołectwo ma w przeważającej mierze charakter rolniczy, z dobrze rozwiniętym budownictwem jednorodzinny. Na jego terenie funkcjonuje sieć wodociągowa i energetyczna, częściowo również gazowa, jednak nadal brakuje kanalizacji sanitarnej. Funkcjonalna struktura Aleksandrii Pierwszej opiera się na Zespole Szkolno-Przedszkolnym im. Jana Kochanowskiego w Aleksandrii, ośrodku zdrowia, filii biblioteki oraz aktywnie działających organizacjach społecznych. W sołectwie działa około 100 podmiotów gospodarczych, w tym działający od lat osiemdziesiątych XX wieku zakład mięsny. Wśród zidentyfikowanych problemów wskazuje się brak estetycznego centrum wsi oraz niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę techniczną. Potencjał rozwojowy Aleksandrii Pierwszej związany jest z rozwijającą się agroturystyką, dynamicznie rosnącą drobną przedsiębiorczością oraz korzystnym położeniem – w pobliżu Częstochowy i terenów o wysokich walorach przyrodniczych.

- **Aleksandria Druga** – sołectwo obejmuje 1076,06 ha i zamieszkuje go 1137 osób. Sołectwo zlokalizowane jest na zachód od drogi krajowej łączącej Konopiska z Blachownią, co zapewnia dogodną dostępność komunikacyjną i sprzyja rozwojowi gospodarczemu. W sołectwie funkcjonują zakłady produkcyjne, w tym zakład wytwarzający kostkę brukową i galanterię betonową, której dystrybucja obejmuje teren całego kraju. W miejscowości znajdują się również obiekty o znaczeniu społecznym i religijnym, m.in. kościół pw. św. Maksymiliana Kolbego oraz dom zakonny Misjonarek św. Antoniego Marii Klareta a także cmentarz parafialny. Sołectwie działa również Koło Gospodyń Wiejskich oraz Ochotnicza Straż Pożarna. W Aleksandrii Drugiej można również skorzystać z kompleksu sportowego powstałego w ramach programu „Moje Boisko - Orlik 2012”, w którego skład wchodzi boisko do piłki nożnej pokryte trawą syntetyczną, poliuretanowe boisko wielofunkcyjne do koszykówki i siatkówki oraz zaplecze socjalne.
- **Kopalnia** – sołectwo znajduje się ok. 13 km na południowy zachód od Częstochowy i 54 km na północ od Katowic. Liczba mieszkańców sołectwa wynosi 533 osoby, a powierzchnia – 101 ha. W centrum sołectwa zlokalizowany jest Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Jana Pawła II, obejmujący szkołę podstawową oraz przedszkole. Placówka oświatowa podobnie jak Koło Gospodyń Wiejskich stanowią istotne punkty w lokalnej infrastrukturze społecznej.
- **Konopiska** – największa miejscowość gminy i jednocześnie jej centrum administracyjne, zlokalizowane w południowo-zachodniej części powiatu częstochowskiego, w województwie śląskim. Licząca 2884 mieszkańców wieś położona jest przy drogach wojewódzkich nr 904 i 907, w sąsiedztwie miasta Częstochowa oraz otulinie Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”. Miejscowość cechuje się rozwiniętą strukturą osadniczą i funkcjonalną – obecne są tu instytucje publiczne m.in. Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Konopiskach, Publiczne Przedszkole, Gminny Centrum Kultury i Sportu, Ochotnicza Straż Pożarna w Konopiskach, Gminna Biblioteka Publiczna, Urząd Gminy Konopiska, Centrum Usług Społecznych, Dzienny Dom Pomocy), liczne organizacje pozarządowe, placówki usługowe, obiekty sportowo-rekreacyjne oraz rozwinięta sieć handlowa i rzemieślnicza. W miejscowości znajdują się również zabytkowy obiekt – kościół parafialny pw. św. Walentego w Konopiskach a także cmentarz parafialny. Na terenie Konopisk działa około 300 podmiotów gospodarczych, w tym przedsiębiorstwa usługowe i produkcyjne. Wieś posiada niemal pełne uzbrojenie techniczne (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, energetyczna, gazowa) oraz dobrze rozwiniętą infrastrukturę edukacyjną i społeczną. Silnymi stronami miejscowości są atrakcyjne położenie geograficzne, dostępność komunikacyjna, obecność zasobów

przyrodniczych i rekreacyjnych oraz funkcja integracyjna w skali gminnej. Do słabych stron należy zaliczyć m.in. brak wyraźnie zdefiniowanego, estetycznego centrum. Konopiska posiadają potencjał do dalszego rozwoju w zakresie mieszkalnictwa, turystyki, usług i inicjatyw społecznych.

- **Korzonek** – sołectwo obejmuje wsie Korzonek oraz Leśniaki. Zlokalizowane jest około 17 km na południowy zachód od Częstochowy, w malowniczym otoczeniu Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”. Obecnie obszar zamieszkuje 561 mieszkańców. Sołectwo wyróżnia się wyjątkowymi walorami przyrodniczymi. W jego pobliżu znajduje się Bagno w Korzonku – torfowisko o powierzchni ponad 12 ha, będące siedliskiem wielu gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną, takich jak rosiczka okrągłolistna, bagno zwyczajne czy żuraw. Obszar ten stanowi część przyrodniczej ścieżki edukacyjnej „Bagna i torfowiska – Korzonek-Leśniaki”, przeznaczonej dla pieszych i rowerzystów. Ważnym elementem infrastruktury społecznej i edukacyjno-rekreacyjnej sołectwa jest „Park Korzonek” - park rodzinnej rozrywki, oferujący atrakcje dla rodzin z dziećmi, w tym warsztaty tematyczne, spacerzy przyrodnicze oraz interaktywne gry edukacyjne. Dzięki połączeniu wartości przyrodniczych, działań edukacyjnych i rekreacyjnych oraz zintegrowanej społeczności lokalnej, Korzonek stanowi przykład sołectwa o dużym potencjale rozwojowym w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju. W sołectwie znajduje się również Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Jamkach-Korzonku pełniącą istotną rolę edukacyjną, prężnie również działa Koło Gospodyń Wiejskich.
- **Jamki** – sołectwo obejmuje wsie Jamki oraz Kowale. Zlokalizowane jest około 15 km na południowy zachód od Częstochowy i około 50 km na północ od Katowic. Według danych z 2024 roku liczy 656 mieszkańców oraz zajmuje 596 ha. Jamki to sołectwo o przeważającym charakterze rolniczym, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą lokalną. W ramach działań społecznych aktywnie działa tu Koło Gospodyń Wiejskich, które organizuje wydarzenia o charakterze kulturalnym i integracyjnym, wzmacniając więzi społeczne mieszkańców a także Ochotnicza Straż Pożarna. Sołectwo jest dobrze skomunikowane z sąsiednimi miejscowościami. W ostatnich latach zrealizowano m.in. budowę chodnika łączącego Jamki z Korzonkiem, co znacząco poprawiło bezpieczeństwo pieszych. Otoczenie Jamek charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, sprzyjającymi turystyce pieszej i rowerowej. Jamki to spokojna wieś oferująca mieszkańcom i odwiedzającym bliskość natury, stabilne warunki życia oraz aktywną przestrzeń społeczną. Dzięki prowadzonym inwestycjom i zaangażowaniu lokalnej społeczności miejscowość zyskuje na atrakcyjności jako miejsce do życia i wypoczynku.

- **Łaziec** – sołectwo zlokalizowane jest około 15 km na południowy zachód od Częstochowy, na obszarze objętym ochroną Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”, co nadaje mu szczególne walory przyrodniczo-krajobrazowe. Liczba mieszkańców sołectwa wynosi 396 osób, a powierzchnia – 297 ha. W centrum funkcjonuje Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II, pełniąca istotną rolę edukacyjną nie tylko dla dzieci z Łażca, ale również z okolicznych miejscowości. Placówka ta stanowi ważny element lokalnej infrastruktury społecznej. Istotną rolę w integracji mieszkańców odgrywa również Koło Gospodyń Wiejskich w Łażcu, które aktywnie uczestniczy w organizacji wydarzeń o charakterze społecznym i kulturalnym, wzmacniając więzi sąsiedzkie i pielęgnując lokalne tradycje.
- **Hutki** – sołectwo zajmuje powierzchnię 921 ha i liczy 931 mieszkańców. Sołectwo posiada bogatą historię administracyjną – w przeszłości było siedzibą gminy Rększowice, a następnie gminy Hutki, a także gromady Hutki w latach 1954-1972. Obecnie funkcjonuje jako jedno z sołectw gminy Konopiska. W miejscowości działa Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Mikołaja Kopernika, który pełni kluczową funkcję edukacyjną, zapewniając dostęp do edukacji przedszkolnej i podstawowej dzieciom z Hutek oraz okolicznych miejscowości, filia biblioteki, KGW i OSP. W ostatnich latach w Hutkach powstał nowy Dom Sołecki, który stanowi ważne centrum życia społecznego. Obiekt ten służy jako miejsce spotkań mieszkańców, organizacji wydarzeń lokalnych oraz inicjatyw integracyjnych. Dzięki połączeniu walorów edukacyjnych, społecznych i historycznych, Hutki stanowią istotny punkt na mapie gminy, z potencjałem do dalszego rozwoju i aktywizacji społeczności lokalnej.
- **Rększowice** – sołectwo liczące 925 mieszkańców i zajmujące powierzchnię 810 ha. Położone w południowo-wschodniej części gminy, w bezpośrednim sąsiedztwie dróg wojewódzkich nr 904 i 908. Posiada rolniczo-mieszkalny charakter i zlokalizowane jest na terenie Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”. Układ przestrzenny wsi koncentruje się wzdłuż głównej osi komunikacyjnej, gdzie znajdują się kościół rzymskokatolicki pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, cmentarz parafialny i kaplica – stanowiące centrum funkcjonalne sołectwa. W sołectwie działa m.in. Zespół Szkolno-Przedszkolny, filia biblioteki oraz liczne organizacje społeczne. Wśród problemów wskazuje się na niedobory infrastrukturalne. Sołectwo posiada jednak istotny potencjał w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, agroturystyki oraz integracji społecznej, co czyni je jednostką o umiarkowanym, ale wyraźnym potencjale rozwojowym.
- **Wąsosz** – sołectwo zlokalizowane jest w dolinie rzeki Konopki, przy trasie prowadzącej z Częstochowy do Miasteczka Śląskiego przez Piasek, co zapewnia mu dobre skomunikowanie z większymi ośrodkami miejskimi. Wąsosz posiada bogatą

historię – niegdyś był własnością królewską w starostwie olsztyńskim, w powiecie ielowskim, należąca do parafii Częstochowa (filia Konopiska). W XVIII wieku wieś liczyła około 80 mieszkańców, a w aktualnie – 509 osób, przy powierzchni ok. 374 ha. Sołectwo ma charakter rolniczy, z rozwiniętą infrastrukturą drogową oraz dogodnym dostępem do usług i rynku pracy w pobliskiej Częstochowie. Elementem wyróżniającym Wąsosz na tle innych sołectw jest Browar Wąsosz, który produkuje piwa rzemieślnicze i aktywnie uczestniczy w życiu społeczności lokalnej, organizując wydarzenia i promując lokalną tożsamość oraz Ochotniczej Straży Pożarnej wraz z Kołem Gospodyń Wiejskich „Kwiatami malowane”.

- **Walaszczyki** – niewielkie sołectwo zlokalizowane około 10 km na południowy zachód od Częstochowy i 58 km na północ od Katowic. Liczy 113 mieszkańców, a jego powierzchnia wynosi 46 ha. Miejscowość ma bogatą historię – podczas II wojny światowej w okolicznych lasach działały oddziały partyzanckie. W sąsiednim Dźbowie funkcjonowała kopalnia rud żelaza „Karol”, będąca częścią Częstochowskiego Obszaru Rudonośnego. Dziś na jej miejscu znajdują się dwie hałdy, a cały teren objęty jest ochroną w ramach sieci Natura 2000, co podkreśla jego znaczenie przyrodnicze. W centrum życia społecznego Walaszczyków znajduje się Dom Sołecki, który służy jako miejsce spotkań mieszkańców, KGW oraz przestrzeń dla wydarzeń kulturalnych i lokalnych inicjatyw. Pomimo niewielkiej liczby ludności wieś wyróżnia się aktywną społecznością lokalną, pielęgnującą zarówno pamięć historyczną, jak i współczesne formy integracji.
- **Wygoda** – sołectwo obejmuje wsie Wygoda oraz Kijas. Liczy 518 mieszkańców, a jego powierzchnia – 202 ha. Centrum życia społecznego stanowi Dom sołecki „Wygodzińska”, który pełni funkcję lokalnego ośrodka integracji i aktywności mieszkańców oraz siedzibę bardzo prężnie działającego na terenie sołectwa KGW. W sołectwie organizowane są różnorodne wydarzenia kulturalne i integracyjne. Jednym z najbardziej rozpoznawalnych jest coroczna impreza „Ostatki w Wygodzie”, podczas której mieszkańcy – przebrani w tradycyjne stroje – uczestniczą w tańcach, śpiewach i wspólnym świętowaniu zakończenia karnawału. Pomimo niewielkiej liczby ludności, Wygoda wyróżnia się aktywnością społeczną i dbałością o kultywowanie lokalnych tradycji, co sprzyja budowaniu tożsamości wspólnotowej i wzmacnianiu więzi sąsiedzkich.

Rozdział II. Obszar zdegradowany Gminy Konopiska

Obszarem zdegradowanym w gminie wiejskiej jest ten obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz w przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej). Skalę tych negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do średniej wartości dla całej gminy. Wyznaczone i opisane powyżej jednostki delimitacyjne zostały poddane diagnozie celem identyfikacji stanu kryzysowego. Do analizy występowania negatywnych zjawisk w sferze społecznej wybrano 3 wskaźniki. Dokonano również analizy jakościowej infrastruktury pod kątem spełniania kryteriów przestrzeni zdegradowanej. Wszystkie jednostki zostały zbadane przy pomocy tych samych kryteriów.

Za obszar zdegradowany zostaną uznane te jednostki delimitacyjne, w których:

- co najmniej 2 z 3 wybranych wskaźników społecznych przyjmują wartości mniej korzystne od średnich wartości dla gminy oraz
- występuje przestrzeń zdegradowana, zgodnie z definicją zawartą w części metodologicznej.

II.1 Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej

Wszystkie jednostki delimitacyjne zlokalizowane na terenie gminy, czyli Aleksandria Pierwsza, Aleksandria Druga, Kopalnia, Konopiska, Korzonek, Jamki, Łaziec, Hutki, Rększowice, Wąsosz, Walaszczyki oraz Wygoda, zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych trzema wskaźnikami, które zostały zestawione w poniższej tabeli:

Tabela 2. Wskaźniki ze sfery społecznej wybrane do delimitacji

Sfera	Cechy szczegółowe sfery	Wskaźniki wymiennie ujmujące stan cechy w wyznaczonym obszarze
Społeczna	Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
	Problemy rynku pracy	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze
	Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin, porządek publiczny	Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych (...)”.

Wyniki przeprowadzonych analiz przedstawiają się następująco:

II.1.1 Wskaźnik nr 1 – reprezentujący sferę społeczną: „Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze”

Tabela 3. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Jednostka	Ludność ogółem	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Aleksandria Pierwsza	1505	937	278	29,67
Aleksandria Druga	1137	696	185	26,58
Kopalnia	533	317	125	39,43
Konopiska	2884	1670	734	43,95
Korzonek	561	346	113	32,65
Jamki	656	399	145	36,34
Łaziec	396	260	84	32,31
Hutki	931	548	217	39,60
Rększowice	925	534	212	39,70
Wąsosz	509	316	100	31,65
Walaszczyki	113	70	26	37,14
Wygoda	518	304	126	41,45
Gmina	10 668	6 397	2345	36,66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Konopiska z 2024 r.

Analizując wskaźnik „Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze”, zauważyć można, że problem dotyczy **6 spośród 12 przebadanych jednostek, w których wartość tego wskaźnika jest wyższa niż średnia dla Gminy (36,66%)**. Obszarami tymi są, z kolejno najwyższymi wynikami:

- Konopiska – 43,95%,
- Wygoda – 41,45%,

- Rększowice – 39,70%,
- Hutki – 39,60%,
- Kopalnia – 39,43%,
- Walaszczyki – 37,14%.

II.1.2. Wskaźnik nr 2 – reprezentujący sferę społeczną: „Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze”

Tabela 4. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze

Jednostka	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 24 miesięcy	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze
Aleksandria Pierwsza	23	0	0,00
Aleksandria Druga	14	0	0,00
Kopalnia	4	1	25,00
Konopiska	4	1	25,00
Korzonek	4	1	25,00
Jamki	15	1	6,67
Łaziec	8	0	0,00
Hutki	17	0	0,00
Rększowice	15	0	0,00
Wąsosz	7	0	0,00
Walaszczyki	6	1	16,67
Wygoda	11	1	9,09
Gmina	128	6	4,69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Konopiska z 2024 r.

Analizując wskaźnik „Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze”, zauważyć można, że problem wysokiego poziomu bezrobocia utrzymującego się ponad 24 miesiące, wyrażony tym wskaźnikiem, dotyczy **6 spośród 12 badanych jednostek, w których wartość wskaźnika była wyższa niż średnia dla gminy (4,69%)**. Obszarami tymi były, z kolejno najwyższymi wynikami:

- Konopiska – 25,00%,

- Kopalnia – 25,00%,
- Korzonek – 25,00%,
- Walaszczyki – 16,67%,
- Wygoda – 9,09%,
- Jamki – 6,67%.

II.1.3. Wskaźnik nr 3 – reprezentujący sferę społeczną: „Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze”

Tabela 5. Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze

Jednostka	Liczba gospodarstw domowych	Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego	Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze
Aleksandria Pierwsza	542	0	0,00
Aleksandria Druga	404	1	0,25
Kopalnia	160	4	2,50
Konopiska	878	29	3,30
Korzonek	163	0	0,00
Jamki	201	2	1,00
Łaziec	112	0	0,00
Hutki	271	0	0,00
Rększowice	277	3	1,08
Wąsosz	134	2	1,49
Walaszczyki	35	0	0,00
Wygoda	157	3	1,91
Gmina	3 334	44	1,32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Konopiska z 2024 r.

Analiza wskaźnika „Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze” wskazuje, że w **4 spośród 12 badanych jednostek występuje problem obniżonego poziomu bezpieczeństwa**, wyrażony wartością wskaźnika istotnie przekraczającą średnią dla gminy (1,32%). Obszarami tymi były, z kolejno najwyższymi wynikami:

- Konopiska – 3,30%,
- Kopalnia – 2,50%,
- Wygoda – 1,91%.

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że spośród badanych jednostek problemy społeczne (w ilości co najmniej 2) zostały zdiagnozowane w 3 jednostkach:

- Kopalnia,
- Konopiska,
- Walaszczyki,
- Wygoda.

Tabela 6. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej na obszarze jednostek zlokalizowanych w północnej części Gminy Konopiska

Jednostka	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze
Aleksandria Pierwsza	29,67	0,00	0,00
Aleksandria Druga	26,58	0,00	0,25
Kopalnia	39,43	25,00	2,50
Konopiska	43,95	25,00	3,30
Korzonek	32,65	25,00	0,00
Jamki	36,34	6,67	1,00
Łaziec	32,31	0,00	0,00
Hutki	39,60	0,00	0,00

Rększowice	39,70	0,00	1,08
Wąsosz	31,65	0,00	1,49
Walaszczyki	37,14	16,67	0,00
Wygoda	41,45	9,09	1,91
Gmina	36,66	4,69	1,32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Konopiska z 2024 r.

II.2. Analiza pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanej

Po przeprowadzeniu analizy wszystkich jednostek wskaźnikami ze sfery społecznej, dokonano również oceny ich potencjału rewitalizacyjnego poprzez analizę występowania przestrzeni zdegradowanych. W każdej z jednostek zidentyfikowano lub wykluczono obecność obszarów spełniających przyjęte kryteria – w tym przede wszystkim zdegradowanych obiektów użyteczności publicznej, mogących stanowić istotny element lokalnej struktury osadniczej i przestrzeni publicznej.

Wyniki przeprowadzonych analiz przedstawiają się następująco:

Na terenie miejscowości **Konopiska** zidentyfikowano przestrzeń spełniającą kryteria przestrzeni zdegradowanej w rozumieniu przyjętym na potrzeby niniejszej delimitacji.

Przestrzeń ta obejmuje obiekt zlokalizowany przy ul. Sportowej 3, posadowiony na działce nr 1525/35, stanowiącej własność Gminy Konopiska.

Zdjęcie 1. Lokalizacja przestrzeni zdegradowanej na terenie Gminy Konopiska

Źródło: Google Maps.

Zdjęcie 2. Lokalizacja przestrzeni zdegradowanej na terenie Gminy Konopiska

Źródło: Google Maps.

Obiekt ten stanowi jednokondygnacyjną, murowaną zabudowę o powierzchni użytkowej 154 m² i kubaturze 1215 m³. Wzniesiony na początku XX wieku jako dom kolonijny dla dzieci pracowników Huty „Częstochowa”, w późniejszych latach pełnił funkcję mieszkaniową. Obecnie pozostaje niezagospodarowany i wyłączony z użytkowania. Odłączone zostały wszystkie przyłącza infrastruktury technicznej, a stan techniczny obiektu uległ znacznemu pogorszeniu, co skutkuje brakiem możliwości bieżącego wykorzystania oraz narastającym ryzykiem dalszej degradacji fizycznej. Z uwagi na brak nadzoru i aktywnego użytkowania przestrzeń ta staje się miejscem potencjalnych zagrożeń porządkowych.

Analizowany obiekt w pełni wpisuje się w definicję przestrzeni zdegradowanej jako teren uprzednio użytkowany w funkcji mieszkaniowej i usługowej (zbiorowe zakwaterowanie o charakterze opiekuńczo-wypoczynkowym), który obecnie nie realizuje żadnej funkcji użytkowej, a jego stan techniczny oraz wyłączenie z eksploatacji wskazują na trwały proces degradacji. Jednocześnie, zgodnie z przyjętymi kryteriami, możliwa jest jego adaptacja na cele społeczne lub gospodarcze, co czyni tę przestrzeń kwalifikującą się do dalszych działań w ramach rewitalizacji.

Planowane wykorzystanie obiektu zakłada jego przekształcenie w lokalne muzeum oraz miejsce aktywności społecznej mieszkańców, w którym możliwe będzie zarówno gromadzenie i eksponowanie lokalnych pamiątek historycznych, jak i organizacja wydarzeń służących integracji społeczności lokalnej. Tego rodzaju kierunek zagospodarowania

koresponduje z założeniami rewitalizacji, ukierunkowanej na aktywizację społeczną, przywracanie funkcji publicznych oraz zachowanie tożsamości kulturowej.

Zdjęcie 3. Stan przestrzeni zdegradowanej na terenie Gminy Konopiska

Źródło: dokumentacja fotograficzna Urzędu Gminy Konopiska (2025 r.).

Zdjęcie 4. Stan przestrzeni zdegradowanej na terenie Gminy Konopiska

Źródło: dokumentacja fotograficzna Urzędu Gminy Konopiska (2025 r.).

Zdjęcie 5. Stan przestrzeni zdegradowanej na terenie Gminy Konopiska

Źródło: dokumentacja fotograficzna Urzędu Gminy Konopiska (2025 r.).

Zdjęcie 6. Stan przestrzeni zdegradowanej na terenie Gminy Konopiska

Źródło: dokumentacja fotograficzna Urzędu Gminy Konopiska (2025 r.).

Obiekt przy ul. Sportowej 3 stanowi przykład zdegradowanej zabudowy użyteczności publicznej, której dalsze istnienie i ponowne wykorzystanie mogą istotnie wpłynąć na poprawę jakości przestrzeni publicznej i wzmocnienie spójności lokalnej struktury osadniczej. Z uwagi na unikatowy charakter oraz trwały związek z historią miejscowości, przestrzeń ta została zakwalifikowana jako priorytetowa w kontekście dalszych działań rewitalizacyjnych. Na terenie pozostałych jednostek objętych delimitacją nie zidentyfikowano obiektów ani terenów spełniających kryteria przestrzeni zdegradowanej w rozumieniu przyjętym na potrzeby niniejszej analizy. Brak występowania trwałych, nieużytkowanych struktur o potencjale adaptacyjnym na cele społeczne lub gospodarcze ogranicza zasadność podejmowania interwencji rewitalizacyjnych w tych obszarach w oparciu o przesłanki przestrzenne.

W świetle powyższego, przestrzeń zlokalizowana w Konopiskach, jako jedyna spełniająca wskazane kryteria i jednocześnie posiadająca potencjał zagospodarowania na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności, powinna zostać uznana za priorytetową w procesie wyznaczania obszaru zdegradowanego.

II.3. Podsumowanie

Zgodnie z przyjętą metodologią, za obszar zdegradowany mogą być uznane te jednostki delimitacyjne, w których:

- Na terenie jednostki występują **co najmniej 2 problemy społeczne**, a wskaźniki dla tych problemów przyjmują wartości mniej korzystne od średniej dla gminy.
- Na terenie sołectwa występują **przestrzenie zdegradowane lub negatywne zjawiska w przynajmniej jednej ze sfer** (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej).

Na podstawie przeprowadzonych analiz za obszar zdegradowany została uznana jednostka delimitacyjna Konopiska. Obszar ten spełnia wszystkie kryteria przyjęte w niniejszym opracowaniu, zarówno w wymiarze społecznym, jak i przestrzennym. W jednostce tej stwierdzono jednocześnie występowanie wszystkich trzech zdiagnozowanych problemów społecznych, tj. niekorzystnej struktury demograficznej, utrzymującego się bezrobocia długoterminowego oraz podwyższonego poziomu interwencji służb porządkowych. Co istotne, wartości poszczególnych wskaźników dla Konopisk są najwyższe spośród wszystkich analizowanych jednostek, co wskazuje na szczególnie nasilony charakter problemów społecznych w tym obszarze.

Ponadto, tylko na terenie jednostki Konopiska zidentyfikowano obszar spełniający kryteria przestrzeni zdegradowanej w rozumieniu przyjętym na potrzeby niniejszej delimitacji. Obiekt zlokalizowany przy ul. Sportowej 3 stanowi trwały element zdegradowanej struktury przestrzennej o potencjale adaptacyjnym na cele społeczne, co wzmacnia zasadność objęcia tego obszaru dalszymi działaniami rewitalizacyjnymi. Kompleksowe spełnienie przesłanek społecznych i przestrzennych czyni jednostkę Konopiska obszarem o najwyższym poziomie koncentracji niekorzystnych zjawisk oraz potencjale do interwencji naprawczych, uzasadniając tym samym jej wyznaczenie jako obszaru zdegradowanego.

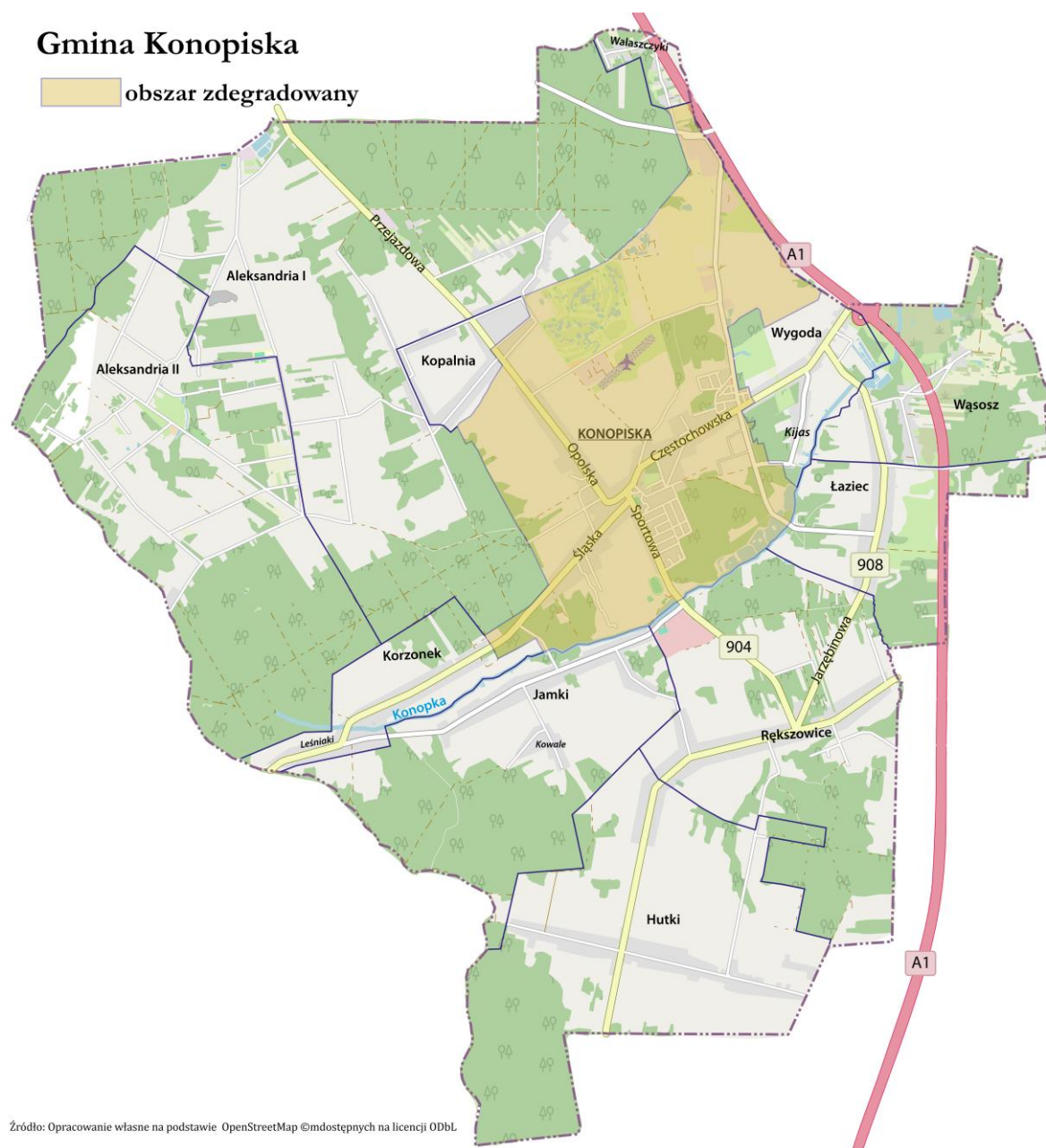
Tabela 7. Obszar zdegradowany Gminy Konopiska

Jednostka	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (ha)	% powierzchni gminy
Obszar zdegradowany – Konopiska	2884	27,03%	1222,14	15,54%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Konopiska z 2024 r.

Tak wyznaczony obszar zdegradowany koncentruje **15,54%** powierzchni Gminy Konopiska i jest zamieszkiwany przez **27,03% mieszkańców**.

Mapa 2. Obszar zdegradowany w Gminie Konopiska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OpenStreetMap ©, dostępnych na licencji ODbL.

IV. Obszar rewitalizacji Gminy Konopiska

W myśl art. 10 ustawy o rewitalizacji obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejne wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

W procesie delimitacji obszaru rewitalizacji pod uwagę wzięto tę jednostkę, która została uznana za obszar zdegradowany, zgodnie z przyjętą metodologią wyznaczania obszaru zdegradowanego, czyli jednostkę delimitacyjną Konopiska obejmującą wieś Konopiska. Jak wykazano, na terenie wskazanej jednostki wszystkie trzy analizowane wskaźniki społeczne przyjęły wartości mniej korzystne niż średnie dla całej gminy, a dodatkowo stwierdzono występowanie przestrzeni zdegradowanej.

Liczba ludności gminy według stanu z dnia 31.12.2024 r. wynosiła 10 668 osób, a powierzchnia 7 865,89 ha. W związku z tym rewitalizacją może zostać objęte maksymalnie 3200 osób oraz obszar o powierzchni maksymalnie 1573,18 ha, który to warunek jest spełniony.

W związku z powyższym, za obszar rewitalizacji został uznany teren zabudowany obejmujący 28,7% powierzchni zdegradowanego obszaru w jednostce strukturalnej Konopiska. Wyznaczony w ten sposób obszar rewitalizacji nie przekracza ustawowych progów – stanowi 4,47% powierzchni Gminy Konopiska oraz jest zamieszkiwany przez 27,02% jej ludności. Łącznie obszar ten obejmuje 350,77 ha i liczy 2884 mieszkańców.

IV.1. Powierzchnia, ludność oraz charakterystyka obszaru Gminy Konopiska objętego rewitalizacją

Tabela 8. Powierzchnia i ludność obszaru Gminy Konopiska objętego rewitalizacją

Jednostka	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (ha)	% powierzchni gminy
Konopiska	2884	27,02%	350,77	4,47%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Konopiska z 2024 r.

Obszar rewitalizacji obejmuje tereny zabudowane w miejscowości Konopiska, która stanowi centrum administracyjne Gminy Konopiska i zarazem jej największą jednostką osadniczą. Wyznaczenie tego obszaru zostało poprzedzone szczegółową diagnozą wskaźnikową i przestrzenną, która wykazała najwyższą koncentrację zjawisk kryzysowych spośród wszystkich jednostek w gminie.

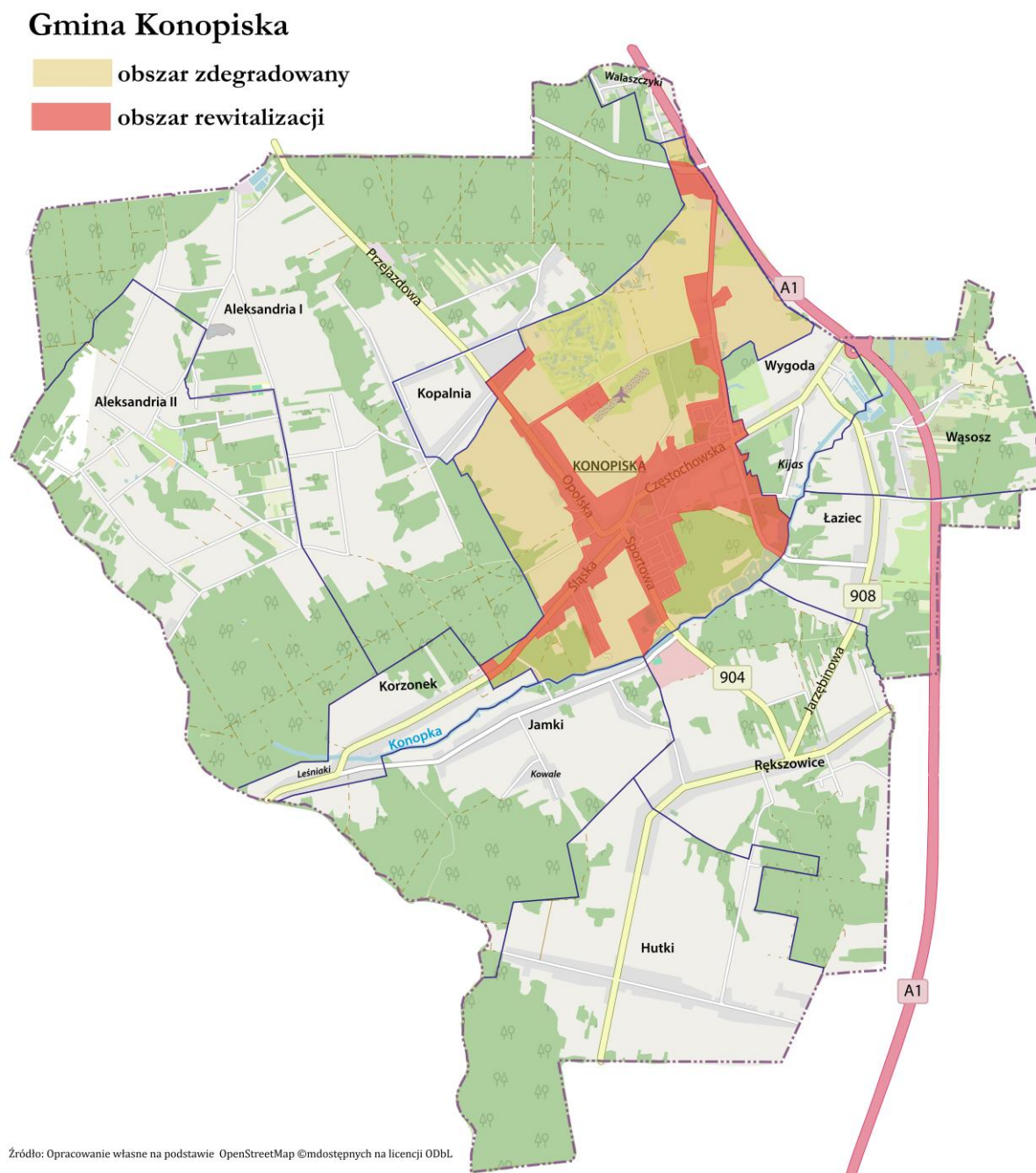
Analizowany obszar – miejscowość Konopiska – zamieszkiwany jest przede wszystkim przez osoby w wieku produkcyjnym (18-65 lat), które stanowią blisko 58% ogółu mieszkańców. Zauważalny jest również wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn), który wynosi ponad 25% całej populacji miejscowości. Najmniej liczną grupą pozostają osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), które stanowią około 17% ogółu ludności. Takie proporcje świadczą o zaawansowanym procesie starzenia się społeczności lokalnej i mogą w przyszłości wpływać na strukturę potrzeb społecznych i usług publicznych w tej części gminy.

W oparciu o przeprowadzone analizy wskaźnikowe stwierdzono, że miejscowość Konopiska charakteryzuje się niekorzystną strukturą demograficzną, wyrażającą się wysokim stosunkiem ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym (43,95% przy średniej gminnej wynoszącej 36,67%), podwyższonym udziałem osób długotrwale bezrobotnych (25,00% wobec średniej dla gminy 4,69%) oraz najwyższym w skali gminy poziomem interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania ładu i porządku publicznego (3,30% przy średniej 1,32%).

W obszarze wyznaczono również przestrzeń spełniającą kryteria zdegradowanej – budynek przy ul. Sportowej 3, który stanowi dawną infrastrukturę zbiorowego zakwaterowania, obecnie pozostającą w stanie technicznej degradacji. Planowana interwencja zakłada adaptację tego obiektu na cele społeczne i kulturalne, m.in. lokalne muzeum i centrum aktywności mieszkańców.

Obszar rewitalizacji został wyznaczony w sposób nieprzekraczający ustawowych progów 20% powierzchni i 30% ludności gminy, co umożliwia realizację kompleksowego programu rewitalizacji opartego na partycypacji społecznej, aktywizacji lokalnej i przywracaniu wartości funkcjonalno-przestrzennych.

Mapa 3. Obszar rewitalizacji – Konopiska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OpenStreetMap ©, dostępnych na licencji ODbL.